

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΒΟΥΛΗΣ

Αριθμ. Πρωτ.: 248

Ημερομ. 04/03/2020

Προς
Τον Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων
κ. Κωνσταντίνο Τασούλα

Αθήνα, 4 Μαρτίου 2020

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε,

Έχω την τιμή να θέσω υπ' όψιν σας τη γνώμη του Επιστημονικού Συμβουλίου της Βουλής επί του ερωτήματός σας προς αυτό της 25^{ης} Φεβρουαρίου 2020.

Με εξαιρετική τιμή

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου της Βουλής
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών
Κώστας Μαυριάς

ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΤΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΗΣ 28^{ΗΣ}
ΦΕΒΡΟΥΡΙΟΥ 2020

Σήμερα, 28 Φεβρουαρίου 2020, ημέρα Παρασκευή, συνήλθε σε συνεδρίαση η Ολομέλεια του Επιστημονικού Συμβουλίου της Βουλής, προκειμένου να εκφέρει γνώμη επί του εξής ερωτήματος του Προέδρου της Βουλής, κ. Κωνσταντίνου Τασούλα, παραληφθέντος την 26^η Φεβρουαρίου 2020: «Αθήνα, 25 Φεβρουαρίου 2020. Καθηγητή Κύριο Κώστα Μαυριά, Πρόεδρο του Επιστημονικού Συμβουλίου της Βουλής των Ελλήνων. Κύριε Πρόεδρε, Σας γνωρίζω ότι ο Πρόεδρος της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής προς διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης σχετικά με τη διερεύνηση αδικημάτων που τυχόν έχουν τελεσθεί από τον πρώην Αναπληρωτή Υπουργό Δικαιοσύνης, κ. Δημήτριο Παπαγγελόπουλο κατά την άσκηση των καθηκόντων του, κύριος Ιωάννης Μπούγας, μου απηύθυνε τη συνημμένη επιστολή και παρακαλώ να έχω τη γνώμη του Επιστημονικού Συμβουλίου της Βουλής επί του ερωτήματος που διατυπώνεται σε αυτή. Με εκτίμηση, Κωνσταντίνος Α. Τασούλας». Το έγγραφο του Προέδρου της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης έχει ως εξής: «Ειδική Κοινοβουλευτική Επιτροπή προς διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης σχετικά με τη διερεύνηση αδικημάτων που τυχόν έχουν τελεσθεί από τον πρώην Αναπληρωτή Υπουργό Δικαιοσύνης κ. Δημήτριο Παπαγγελόπουλο κατά την άσκηση των καθηκόντων του, Αθήνα, 20 Φεβρουαρίου 2020 Α.Π.: 60. Κύριε Πρόεδρε, Με βάση την από 8 Οκτωβρίου 2019 απόφαση της Ολομέλειας της Βουλής αποφασίσθηκε η σύσταση Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής προς διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης, σύμφωνα με το άρθρο 86 παράγραφος 3 του Συντάγματος, τα άρθρα 153 επόμενα του Κανονισμού της Βουλής και το άρθρο 5 του ν. 3126/2003 «Περί της Ποινικής Ευθύνης των Υπουργών», όπως ισχύουν, σχετικά με τη διερεύνηση των κάτωθι αδικημάτων που τυχόν έχουν τελεσθεί από τον πρώην Αναπληρωτή Υπουργό Δικαιοσύνης κ. Δημήτριο Παπαγγελόπουλο κατά την άσκηση των καθηκόντων του: 1)

δικαστικών λειτουργιών (άρθρο 46 παρ. 1 σε συνδυασμό με άρθρο 239 ΠΚ), 2) πρόκληση και προσφορά για την τέλεση εγκλήματος (άρθρο 186 παρ. 1 και 2 του ΠΚ), 3) ηθική αυτουργία σε παράβαση καθήκοντος και παράβαση καθήκοντος (άρθρο 46 παρ. 1 σε συνδυασμό με άρθρο 259 ΠΚ και άρθρο 259 ΠΚ αυτοτελώς) και 4) ηθική αυτουργία σε ψευδή κατάθεση (άρθρο 224 παρ. 1 ΠΚ). Κατά τη διάρκεια των εργασιών της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής και στο πλαίσιο της διερευνώμενης υπόθεσης, προέκυψαν ενδείξεις για ενδεχόμενη τέλεση νέων συναφών αδικημάτων, πέραν αυτών που ορίζονται στην προαναφερόμενη απόφαση της Ολομέλειας. Κατόπιν των ως άνω διαπιστώσεων, κατά τη συνεδρίαση της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής της 17ης Φεβρουαρίου 2020 αποφασίσθηκε να σας γνωστοποιήσουμε τα ανωτέρω, προκειμένου να έχουμε την άποψή σας ή αν κρίνετε σκόπιμο να προκαλέσετε γνωμοδότηση του Επιστημονικού Συμβουλίου της Βουλής για την ακολουθητέα διαδικασία. Με τιμή, Ο Πρόεδρος της Επιτροπής, Ιωάννης Μπούγας».

Στη συνεδρίαση παρέστησαν ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου της Βουλής, Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, κ. Κώστας Μαυριάς, και τα Μέλη του Επιστημονικού Συμβουλίου της Βουλής κ. Νικόλαος Σκανδάμης, Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, κ. Παναγιώτης Παπανικολάου, Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, κ. Χρίστος Μυλωνόπουλος, Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, και κ. Χαράλαμπος Καραμπαρμπούνης, Πρέσβης επί τιμή. Απουσίασαν, κωλυόμενοι, ο Επίτιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, Μέλος και τέως Πρόεδρος της Ακαδημίας Αθηνών, κ. Επαμεινώνδας Σπηλιωτόπουλος, ο Ομότιμος Καθηγητής του Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου, κ. Ιωάννης Βασιλείου, ο τέως Καθηγητής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, κ. Ιωάννης Πανάρετος, και ο Ομότιμος Καθηγητής του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Αθηνών και Μέλος της Ακαδημίας Αθηνών, κ. Πασχάλης Κιτρομηλίδης.

Μετά από ανταλλαγή απόψεων, ο Πρόεδρος και τα Μέλη της Ολομέλειας του Επιστημονικού Συμβουλίου της Βουλής διατύπωσαν, ομοφώνως, την ακόλουθη γνώμη (με έντονους χαρακτήρες σημαίνονται ορισμένα σημεία των διατάξεων του Συντάγματος και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, το κείμενο των οποίων περιέχεται σε αυτή). Με τη γνώμη αυτή συμφωνεί και ο κωλυθείς να παραστεί στη συνεδρίαση, Επίτιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, κ. Επαμεινώνδας Σπηλιωτόπουλος, όπως δήλωσε προς τον Πρόεδρο του Επιστημονικού Συμβουλίου:

«Συμφώνως προς τη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 86 του Συντάγματος, **"Μόνο η Βουλή έχει την αρμοδιότητα να ασκεί δίωξη κατά όσων διατελούν ή διετέλεσαν μέλη της Κυβέρνησης ή Υφυπουργοί για ποινικά αδικήματα που τέλεσαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, όπως νόμος ορίζει. Απαγορεύεται η θέσπιση ιδιώνυμων υπουργικών αδικημάτων"**. Περαιτέρω, συμφώνως προς τη διάταξη της παραγράφου 2 εδάφιο α' του αυτού ως άνω άρθρου 86 του Συντάγματος, **"Δίωξη, ανάκριση, προανάκριση ή προκαταρκτική εξέταση κατά των προσώπων και για τα αδικήματα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 δεν επιτρέπεται χωρίς προηγούμενη απόφαση της Βουλής** κατά την παράγραφο 3", και, κατά τη διάταξη του εδαφίου β' της παραγράφου 2 του ίδιου άρθρου 86 του Συντάγματος, **"Αν στο πλαίσιο άλλης ανάκρισης, προανάκρισης, προκαταρκτικής εξέτασης ή διοικητικής εξέτασης προκύψουν στοιχεία, τα οποία σχετίζονται με τα πρόσωπα και τα αδικήματα της προηγούμενης παραγράφου, αυτά διαβιβάζονται αμελλητί στη Βουλή από αυτόν που ενεργεί την ανάκριση, προανάκριση ή εξέταση"**.

Προκειμένου να διαπιστωθεί το νόημα των εμπεριεχόμενων στο άρθρο 86 παράγραφος 2 εδάφιο β' του Συντάγματος όρων "άλλης προκαταρκτικής εξέτασης", κρίσιμο είναι το ερμηνευτικό επιχείρημα εκ της σιωπής του νόμου. Επομένως, του νόμου μη διακρίνοντος, ως **"άλλη προκαταρκτική εξέταση"**, κατά το άρθρο 86 παράγραφος 2 εδάφιο β' του Συντάγματος, νοείται κάθε διαδικασία που χαρακτηρίζεται από την ελληνική νομοθεσία ως προκαταρκτική εξέταση στο πλαίσιο της ελληνικής έννομης τάξης. Ως εκ τούτου, στην έννοια αυτή εμπίπτει και η

προβλεπόμενη στο άρθρο 86 παράγραφος 3 του Συντάγματος προκαταρκτική εξέταση, για την οποία δεν έχει υπάρξει προηγούμενη απόφαση της Βουλής κατά τα ανωτέρω.

Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, όταν, στο πλαίσιο προκαταρκτικής εξέτασης διενεργούμενης από Ειδική Κοινοβουλευτική Επιτροπή συγκροτηθείσα συμφώνως προς το άρθρο 86 παράγραφος 3 του Συντάγματος και το άρθρο 156 παράγραφοι 1-3 του Κανονισμού της Βουλής, ανακύψουν στοιχεία που σχετίζονται με πρόσωπα ή αδικήματα της παραγράφου 1 του άρθρου 86 του Συντάγματος, για αξιόποινες πράξεις άλλες από τις ήδη διερευνώμενες, η επιφορτισμένη με το έργο της προκαταρκτικής εξέτασης Ειδική Κοινοβουλευτική Επιτροπή οφείλει να διαβιβάσει την υπόθεση αμελλητί στη Βουλή, εν προκειμένω στην Ολομέλεια της Βουλής, προκειμένου να ληφθεί απόφαση κατά τα άρθρα 86 παράγραφος 2 εδάφιο α' και παράγραφος 3 του Συντάγματος.

Ως γνωστόν, η προκαταρκτική εξέταση διενεργείται συμφώνως προς τα άρθρα 243 επ. του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Ειδικότερα, το άρθρο 243 παράγραφος 1 εδάφιο α' του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, όπως αντικαταστάθηκε με την περίπτωση α' της παραγράφου 26 του άρθρου 7 του ν. 4637/2019, ορίζει ότι *"η προκαταρκτική εξέταση ενεργείται σύμφωνα με τα άρθρα 240, 241 και **245 παρ. 1 εδάφιο δ' έως ζ'** και με αυτή επιδιώκεται η συλλογή των αναγκαίων αποδεικτικών στοιχείων για να αποφασισθεί αν πρέπει να κινηθεί η ποινική δίωξη"*. Περαιτέρω, κατά το άρθρο 245 παράγραφος 1 εδάφιο δ' του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, που προστέθηκε με την παράγραφο 27 του άρθρου 7 του ν. 4637/2019 (ΦΕΚ Α' 180/18.11.2019), *"ο ανακριτικός υπάλληλος που ορίζεται σύμφωνα με το εδάφιο α' είναι υποχρεωμένος να διενεργήσει όλες τις προανακριτικές **πράξεις που αφορούν την υπόθεση** για την οποία η παραγγελία και καλεί ενώπιόν του τους μάρτυρες για εξέταση και τους κατηγορούμενους για να απολογηθούν εφόσον αυτοί κατοικούν στην περιφέρεια του εφετείου της έδρας του"*. Από την ανωτέρω διάταξη συνάγεται ότι η προκαταρκτική εξέταση περιλαμβάνει τις προανακριτικές πράξεις που αφορούν τη συγκεκριμένη υπόθεση και **όχι άλλες**.

Περαιτέρω, το άρθρο 250 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 5 του άρθρου 13 του ν. 4637/2019, και το οποίο, κατ' επιτρεπτή αναλογία, εφαρμόζεται και εν προκειμένω, ορίζει τα ακόλουθα:

*"1. Ο ανακριτής έχει το δικαίωμα και οφείλει να επεκτείνει τη δίωξη σε όλους όσοι συμμετείχαν στην ίδια πράξη. **Δεν μπορεί όμως να επεκτείνει την ποινική δίωξη και σε άλλη πράξη, έστω και αν είναι συναφής**, ούτε έχει δικαίωμα συρρίκνωσης ή διεύρυνσης της ασκηθείσας ποινικής δίωξης. 2. Αν κατά την πορεία της ανάκρισης **ανακαλυφθούν και άλλες αξιόποινες πράξεις** που διώκονται αυτεπαγγέλτως, ο ανακριτής τις ανακοινώνει στον εισαγγελέα, χωρίς εν τω μεταξύ να εμποδίζεται να ενεργεί τις κατεπείγουσες ανακριτικές πράξεις για τη βεβαίωσή τους. Στην περίπτωση αυτή ο εισαγγελέας ενεργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 43".*

Εν προκειμένω, δεδομένου ότι πρόκειται για πράξεις που αφορούν διαφορετικά αδικήματα, ισχύει η παράγραφος 2 του άρθρου 86 του Συντάγματος και, συνεπώς, απαιτείται πρόταση άσκησης δίωξης υποβαλλομένη από τριάντα τουλάχιστον βουλευτές κατά τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 3 του άρθρου 86 του Συντάγματος.

Ζήτημα τίθεται ως προς τη διαδικασία καθόσον αφορά τυχόν συμμετόχους. Επ' αυτού, το άρθρο 7 του ν. 3126/2003 Περί ευθύνης Υπουργών ορίζει ότι "1. Η άσκηση ποινικής δίωξης κατά Υπουργού καταλαμβάνει υποχρεωτικά και τους τυχόν συμμετόχους, οι οποίοι εφεξής κατηγορούνται και δικάζονται μαζί με τον Υπουργό. 2. Η αναστολή κατά το προηγούμενο άρθρο καλύπτει και τους συμμετόχους. Το ίδιο ισχύει και για την ανάκληση της δίωξης, εφόσον η Βουλή το αποφασίσει ρητώς. 3. Αν η Βουλή απορρίψει ως προδήλως αβάσιμη την πρόταση για την άσκηση ποινικής δίωξης "(άρθρο 5 παρ. 4)" ή αποφασίσει να μην ασκήσει δίωξη (άρθρο 6 παρ. 2), δεν θίγεται ως προς τους συμμετόχους η δικαιοδοσία των τακτικών ποινικών δικαστηρίων, ως προς τους οποίους στην περίπτωση αυτή παύουν να έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του νόμου αυτού". Επομένως, σε περίπτωση κατά την οποία η Βουλή απορρίψει ως προδήλως αβάσιμη την πρόταση άσκησης ποινικής δίωξης ή αποφασίσει να μην

ασκήσει δίωξη, ενημερώνει σχετικώς τον αρμόδιο εισαγγελέα πλημμελειοδικών, διαβιβάζοντάς του και τα τυχόν υπάρχοντα στοιχεία.

Περαιτέρω, σε περίπτωση κατά την οποία οι τυχόν ανακλύψασες συναφείς πράξεις συνδέονται αποκλειστικώς με συμπεριφορά συμμετόχων που δεν έχουν την υπουργική ιδιότητα, η Βουλή αποστέλλει τη δικογραφία στον αρμόδιο εισαγγελέα για τις δικές του ενέργειες.

Ερωτάται, τέλος, αν η Ολομέλεια της Βουλής δύναται να αναθέσει τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης στην ήδη διενεργούσα προκαταρκτική εξέταση ειδική κοινοβουλευτική επιτροπή του άρθρου 86 παράγραφος 3 του Συντάγματος.

Η απάντηση είναι καταφατική, όπως προκύπτει από συστηματική ερμηνεία των διατάξεων του Συντάγματος, του Κανονισμού της Βουλής και των ποινικών νόμων και, ειδικώς, από το όλο πνεύμα του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, όπως του άρθρου 128, εκ του οποίου προκύπτει ότι ο νομοθέτης ευνοεί την ανάθεση στο αυτό όργανο συναφών υποθέσεων».

Ο Πρόεδρος
Ομότιμος Καθηγητής
Κώστας Μαυριάς

Μαριάνθη Καλοβιώτου
Επιστημονική Συνεργάτις του
Επιστημονικού Συμβουλίου
(εκτελέσασα χρέη γραμματέως σε
αναπλήρωση της ευρισκόμενης σε
άδεια γραμματέως του
Επιστημονικού Συμβουλίου)

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Αθήνα, 04 Μαρτίου 2020

Αριθ. Πρωτ.: 948

Προς τον Πρόεδρο

της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής προς διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης σχετικά με τη διερεύνηση αδικημάτων που τυχόν έχουν τελεσθεί από τον πρώην Αναπληρωτή Υπουργό Δικαιοσύνης κ. Δημήτριο Παπαγγελόπουλο κατά την άσκηση των καθηκόντων του.

Κύριο Ιωάννη Μπούγα

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε,

Σας κοινοποιώ την από 04 Μαρτίου 2020 γνωμοδότηση του Επιστημονικού Συμβουλίου της Βουλής επί του ερωτήματος που διατυπώσατε, στις 20.02.2020 και το οποίο διαβίβασα, με την υπ' αριθμ. 851/25.02.2020 επιστολή μου, προς τον Πρόεδρο του Επιστημονικού Συμβουλίου της Βουλής, Καθηγητή κ. Κώστα Μαυριά.

Με εκτίμηση,

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΝ. ΤΣΟΥΛΛΑΣ